

نشریه داخلی، دانشگاه فنی و حرفه ای واحد بوشهر
اردیبهشت ماه ۱۴۰۲ _ شماره ۱۱ (ویژه نامه روز ملی خلیج فارس)

کار بدون علم، کم اثر است. علم بدون کار، بی اثر است.
مقام معظم رهبری

۱۰ اردیبهشت، روز ملی خلیج فارس گرامی باد.

۱

بوشهر من، بوشهر من
شهر خوش و زیبای ما
بوشهر من، بوشهر من
ای آب و خاک جاشوا
بوشهر من، بوشهر من
شهری چو قلب پر ز نور
ای خانه زیبای من
از تو دل من پرسرور
شهری پر از مردان مرد
شهری پر از شادی و شور
بوشهر من، بوشهر من
همسایه ی دریا و نور
ای سبزتر از سبزه ها
مهرت بود در جان ما
جاوید مانی تا ابد
در گلشن ایران ما

مدیر مسئول دکتر محمود حیدریه

پیام سرپرست دانشگاه فنی و حرفه ای واحد بوشهر به مناسبت روز ملی خلیج فارس

سرپرست دانشگاه فنی و حرفه ای واحد بوشهر، به مناسبت روز ملی خلیج فارس، پیامی صادر کرد.

متن پیام دکتر احسان بهمیاری به شرح زیر است؛

بسم الله الرحمن الرحيم

فرا رسیدن روز ملی خلیج فارس یادآور از خودگذشتگی های ملت سرافراز ایران و سندی ماندگار و نماد روشنی از هویت پرشکوه و تاریخ افتخار آمیز ملت بزرگ ایران است. خلیج فارس مظهر صلح و دوستی، نماد غیرت ملی و تمامیت ارضی ایران عزیز و میراث گران بهای روزگار کهن است که برای همه ایرانیان وطن دوست در سراسر جهان، همبستگی و همدلی را به همراه دارد. اگرچه خلیج فارس تنها نقطه ی کوچکی در نقشه ی با عظمت ایران است، اما آزادی و آزادگی تمام ایرانیان را در خود خلاصه کرده و نماد غیرت ملی و تمامیت ارضی ایرانیان شده است. این خطه نیلگون سرشار از گنجینه های تاریخی، حماسی، دینی، اقتصادی بوده و این سرزمین کهن که در گذرگاه انتقال انرژی و مبادلات تجارت جهانی قرار گرفته است ریشه در تاریخ نام ایران دارد. مسلماً پیام ایران اسلامی به بدخواهان خود این خواهد بود که تمامیت ارضی کشورمان قابل تعرض نیست و پاسخ به چنین نیتی، همانند هشت سال دوران دفاع مقدس محکم و عبرت آمیز خواهد بود.

اینجانب فرارسیدن دهم اردیبهشت روز ملی «خلیج فارس» را که بخش ناگسستنی از هویت ملی ایرانیان و سرشار از گنجینه های تاریخی، حماسی، دینی و اقتصادی است را به دانشجویان، استادان و کارکنان دانشگاه فنی و حرفه ای استان بوشهر تبریک عرض نموده و برای ایران اسلامی، عزت، اقتدار و سربلندی و برای خلیج نیلگون همیشه فارس، نامی ماندگار و پر آوازه در تاریخ بشریت آرزو دارم.

احسان بهمیاری

سرپرست دانشگاه فنی و حرفه ای واحد بوشهر

آبراهه ی جهانی پارس
به قلم دکتر شاهین بهرام نژاد
صفحه دوم
زندگی نامه استاد عبدالعزیز بلادی
صفحه سوم
دلیل نامگذاری روز ملی خلیج فارس
به قلم مجتبی تن زاده
صفحه سوم
نگاهی اجمالی به تاریخ، جغرافیای
تاریخی و ویژگیهای راهبردی
به قلم دکتر رضا دشتی
صفحه چهارم و پنجم
شهید مهدوی چگونه خلیج فارس را به
گورستان متجاوزان آمریکایی تبدیل کرد
یادداشت ارسالی از دکتر محمود حیدریه
صفحه ششم

به قلم: دکتر شاهین بهرام نژاد

آبراهه‌ی جهانی پارس ...

دهمین روز از ماه بهشتی اردیبهشت، در تاریخ ایران روز مهمی است. شاه عباس صفوی در این روز در سال ۱۶۲۱ میلادی توانست جزیره هرمز را از چنگ پرتغالی‌ها درآورد، تا این روز را سالها بعد بنام روز خلیج فارس بنامند.

علاوه بر مورخان و سیاحان یونانی و رومی که از آنها نقل قول شده است، می‌توان حداقل به ۲۰۰ نفر از مورخان و سیاحان سرشناس کشورهای اسلامی و عربی قرون گذشته نیز که در توصیف خلیج فارس و نامگذاری آن بطور مستقیم و یا ضمنی توضیحاتی دارند اشاره نمود.

این مورخان همگی در کتب خود عبارتهای ذیل را در وجه تسمیه و علت نام گذاری خلیج فارس به این نام ارائه نموده‌اند: "این دریا که از سند و کرمان تا فارس ادامه دارد و به جناوه، مهروبان، سیراف و عبادان (آبادان) ختم می‌شود، در میان همه سرزمینها با نام فارس خوانده می‌شود زیرا مملکت فارس از همه کشورها آبادتر، پیشرفته تر بوده و پادشاهان آن همه کرانه‌های دور و نزدیک این دریا را تحت کنترل خود دارند. به روزگار گذشته پادشاهان پارس بزرگتر و قویتر بوده‌اند و هم در این روزگار مردمان پارس بر همه کرانه‌های این دریا مستولی‌اند".

خلیج فارس را/فلایوس آریانوس/پرسیکون کایتاس/پرسیکوس سینوس/استرابون/پرشین گلف/گلف پرسیکو یا به هر نامی، خوانند باز هم از ماست همیشه پا برجاست، به این نامش خوانند که تا دنیا دنیاست. خلیج فارس! نشانت راجهانی میشناسد که اهریمن زنامت می‌هراسد. چو فرآیزدی رخشنده و پاک، تو زخم کاوه‌ای بر جان ضحاک. کجا دستش رسد بر دامن تو؟ چنین گستاخ، کی شد دشمن تو!؟ هم‌اورد شکوهت نیست یک تن، در این اندازه نیست دشمن. ترا ای پهنه‌ی فیروزه‌ای رنگ، ترا ای نام نآلوده با ننگ، ترا ای آبی همواره آرام به فردا می‌سپارم با همین نام؛ تاج سرفرازی یلان پارس، ای درفش کاویان، خلیج فارس. مردمان همسایه با تو از دیرباز در این خطه حافظ و حارس تو بوده‌اند. از احمدخان و سرهنگ باقرخان تنگستانی که در برابر استعمار پیر قد علم کردند در خلیج فارس تا شهید نادر مهدوی که در نبردی نابرابر در برابر ناوها و بالگردهای آمریکایی جانانه از جان گذشت.

در این سامان، ناخدا سلیمان سیرافی، پانصد سال قبل از مارکوپولو از بندر سیراف به مقصد کانتون در چین سفر می‌کند و سفرنامه می‌نویسد و ایدون، ناخدا ابراهیم دریایی و ناخدا عباس دریانورد فرمانده اولین ناو جنگی ایران به نام «پرسیولیس» می‌شوند که اینک لاشه‌ی آن در موزه‌ی منطقه‌ای خلیج فارس بوشهر نگهداری می‌گردد و در معرض دید قرار داده شده است.

استان بوشهر در خلیج فارس، جزیره کم ندارد. جزایری بزرگ و هم کوچک. با اهمیتی به لحاظ اقتصادی و بعضی دیگر از دریچه محیط زیست. این جزایر عبارتند از:

خارگ - خارگو - شیف - ام‌الگرم - نخیلو - جبرین (تهمادو) - خان - بیدو - گرم - عباسک - شیخ زنگی - فارسی و نگین.

این فرش فیروزه‌ای رنگ - خلیج فارس - سفره‌ای است پر برکت برای صیادان و جاشوان این کهن‌سامان جنوبی. مردان مردی که نیمه‌خوان خلیج فارس نان حلال را برکت سفره می‌کنند.

نیمه؛ آواز کار جاشوها بر روی دریاست تا در چنگ اندازی و نبرد با موج و لهیمر و فرار از کابوس پلشتی دریاها بوسلامه‌ی ترس و تردید را با ریتم و موسیقی کار 'عرق ریزان آندم که هور بر پیشانی بلندشان بوسه می‌زنند' چون فاتحی پیروزمند 'سماج و قاتق خود را در ساحل و سفره‌ای بنشانند که شمیم خوش نان حلال 'برکت آنست و لذت با هم بون در تداومش جان می‌گیرد.

نیمه‌های مختلفی از دیرباز چون میراثی گران بر جای مانده: میداف زدن - تور کشی - بالا آوردن لنگر - گرگور کشی - راهی کردن جهاز - شرع کشیدن و ...

آلا ای سرزمین خرم و مینوشان من،

بلند آوازه دوران، بهار بی خزان من،

تو ایرانی،

تو ملک پهلوانانی، تو مهد نیکنامانی

دلت دریا، ستبر سینها تا آماج توفانها

تو در گسترده تاریخ - یکتا گرد میدان...

تو را از سیند تا پامیر، از قفقاز تا جیحون،

تو را تا پهنه رود فرات و دجله من گسترده می‌بینم...

چو شهباز خیالم در هوایت بال می‌گیرد،

به رود و جنگل و هامون، و دشت و قله و دریا

به هر سو می‌کنم مأوا،

از آن اوج خیال انگیز جانافزا،

خلیج فارس را بینم که چون فیروزه‌ای رخشان،

به امواج بلند و نقره‌گون با من سخن گوید:

منم اینک خلیج فارس،

آن دریای گوهرزای ایرانی

هزاران ساله مانای تاریخم

منم نستوه و بشکوه و بلندآوا

خروشان و ستبر آغوش و پرغوغا

کهنسالم،

کهن چون خطه جاوید ایرانم

که غیر پارس نامی را سزای خود نمی‌دانم...

لغت‌شناسی:

- لهیمر: طوفان سهمگین محلی.

- بوسلامه: موجود افسانه‌ای خوفناک در دریا.

- سماج: لنج ماهیگیری.

- قاتق: آذوقه بدست آمده از صید.

- میداف: پارو.

- گرگور: تور ماهیگیری قیفی شکل که با سیم می‌بافند.

- جهاز: لنج.

- شرع: بادبان.

" دلیل نامگذاری روز ملی خلیج فارس چیست "

به قلم: مهندس مجتبی تن زاده سردبیر نشریه اندیشه نو

دهم اردیبهشت روز ملی خلیج فارس است. به همین بهانه قصد داریم درباره علت این نامگذاری بیشتر با شما صحبت کنیم.

به گفته ویکی‌پدیا سال ۱۳۸۴ دولت ایران روز ۱۰ اردیبهشت را روز ملی خلیج فارس نامگذاری کرد اینروز سالروز اخراج پرتغالی‌ها از تنگه هرمز و خلیج فارس با رشادت مردمان روستای دهرم در فیروزآباد فارس در زمان صفوی است.

نیروهای پرتغالی از ۲۱ تا ۳۰ آوریل ۱۶۲۲ میلادی و قریب ۴۰۰ سال قبل سواحل جنوب ایران را پس از ۱۱۷ سال حضور یا اشغال ترک کردند. برخی ۲۱ و بعضی ۳۰ آوریل آورده اند.

شاید شما هم می‌دانید که خلیج فارس بعد از خلیج مکزیک و هادسون سومین خلیج بزرگ جهان است و اهمیت آن از دید هیچکس پنهان نیست. این خلیج، که در مسیر انتقال نفت و گاز ایران و کشورهای عربی قرار گرفته، سرشار از معدن‌های نفت و گاز است و به همین دلیل جزو منطقه‌های استراتژیک و پر اهمیت در سطح بین‌المللی است. خلیج همیشگی فارس از شمال با ایران، از غرب با کویت و عراق، از جنوب با عربستان، امارات متحده عربی و بحرین همسایه است. این خلیج از طریق تنگه هرمز به دریای عمان و آب‌های آزاد جهان راه دارد. طبق نقشه‌های قدیمی وسعت آن در گذشته بیشتر از حال بوده؛ به دلیل همسایگی با کشورهای عربی بسیاری از آن‌ها بارها برای تحریف نام آن تلاش کردند اما همیشه ایرانی‌ها با برگزاری پویش‌های مختلف اعتراض خود را به این تغییر نام اعلام کردند و توانستند نامش را برای همیشه ثبت کنند.

آیا می‌دانید روز دهم اردیبهشت ماه سالروز چه اتفاقی است؟

هر نقطه از ایران در طول تاریخ شاهد حماسه‌ها و شجاعت‌های ایرانی‌ها بوده و بسیاری از روزها در تقویم مختص رویدادهای غرورآفرین این مردم است. یکی از روزهای حماسی و ملی دهم اردیبهشت است که سالروز بیرون راندن پرتغالی‌ها از خلیج فارس و تنگه هرمز است.

سال‌ها پس از اخراج پرتغالی‌ها از تنگه و پیروز شدن در برابر تلاش برای تحریف نام خلیج فارس در سال ۱۳۸۰ دولت وقت تصمیم گرفت برای پاسداری و محافظت از این گنجینه گران‌بها یک روز را در تقویم به نام روز ملی خلیج فارس نامگذاری کند. روند نامگذاری این روز پروسه‌ای طولانی را طی کرد و در مناسبت‌ها و رویدادهای گوناگونی درباره این موضوع سخنرانی شد و در نهایت شورای عالی انقلاب فرهنگی دهم اردیبهشت را به‌عنوان این روز ملی انتخاب کرد.

در حال حاضر شهرهای اطراف، جزیره‌ها و ساحل این خلیج پذیرای گردشگران از سراسر دنیا هستند و به یکی از معروف‌ترین جاذبه‌های گردشگری ایران و جهان تبدیل شده‌اند. سفر به سواحل نقره‌ای جنوب ایران و چشیدن طعم تند غذاهای جنوبی خاطره‌ای ماندگار در ذهن بیشتر ایرانی‌هاست.

خلیج فارس میراثی ایرانی است که تا ابد پارس باقی خواهد ماند.

زندگی نامه استاد عبدالعزیز بلادی

استاد عبدالعزیز بلادی در تاریخ ۱۳۳۳/۱/۱ در شهر شیراز دیده به جهان گشود. وی در مدارس بوشهر دوره دبستان، راهنمایی و دبیرستان تعلیم گرفت. سرانجام در دبیرستان سعادت بوشهر در رشته ریاضی دیپلم خود را اخذ نمودند. در همان سال در کنکور دانشگاه پهلوی سابق (دانشگاه دولتی شیراز) پذیرفته شدند. رشته تحصیلی دانشگاهی وی ابتدا ریاضی و آمار بود ولی در ادامه تحصیلات دانشگاهی رشته روانشناسی را انتخاب و ادامه تحصیل نمودند. بلافاصله پس از گرفتن مدرک لیسانس دوره سربازی خود را آغاز نمودند. دوره سربازی در شهر بوشهر آموزش سپاه بهداشت می‌گذرانند و به تمامی روستاها در حین خدمت سربازی سرکشی کرده که موجب آشنایی ایشان با روستاها شد.

بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، وی داوطلبانه و بدون دریافت هیچ پولی مشغول به تدریس در مسجد بهبهانی‌ها و باغ الزهرا شدند. از جمله دروسی که ایشان تدریس می‌نمودند، دروس قرآن تفسیر قرآن، ترجمه قرآن بود. البته دروس دیگری از جمله فارسی و عربی نیز توسط استاد بلادی تدریس می‌شد.

در مسجد بهبهانی در بحبوحه انقلاب و هم‌زمان با تظاهرات مردمی علیه رژیم شاه، انجمن اسلامی مشعر تشکیل شد که یکی از بانیان آن شهید ماشالله زنده پی بودند. در ادامه گروه مقاومت والفجر نیز در آنجا تشکیل و در اینگونه تشکل‌های مردمی استاد بلادی نیز فعالیت‌های برجسته‌ای داشتند.

در سال ۱۳۷۲ استاد بلادی مدیرکل ارشاد بودند و در آن سال قرار شد کنگره شهید رئیسه‌علی دلواری برگزار شود که به دلیل ترور شخصیتی ایشان تقریباً از محالات بود. تلاش‌های زیادی از سوی ایشان صورت گرفت که با تشریف فرمایی رهبر معظم انقلاب به منزل رئیسه‌علی دلواری مقدمات برگزاری کنگره نیز صورت پذیرفت.

در ادامه فعالیت‌های وی به پیشنهاد استاد بلادی دفتر بوشهر شناسی دائر شد. وی از سال ۱۳۷۴ تا سال ۱۳۷۷ مدیر میراث فرهنگی شدند که آثاری در این دوران به ثبت آثار ملی رسید. در آن دوران ساختمان کازرونی و ساختمان حاج رئیس از اداره بندر تحویل گرفته شدند و مجوز حفاری محوطه تل پی تل نیز اخذ گردید.

ایشان با ۲۰ سال تاخیر در سال ۱۳۷۶ در دانشگاه شیراز در رشته فرهنگ و زبان‌های باستان پذیرفته شدند و به‌عنوان دانشجوی ممتاز از پایان نامه خود دفاع کردند.

تالیفات ایشان :

ریشه‌شناسی واژگان بوشهر

آسمان‌های هفت‌گانه

و ترجمه بسیاری کتب و بروشور در حوزه گردشگری

مقالات:

کنگره بین‌المللی سیراف و بررسی واژگان سیراف

همکاری با نشریات استان

ارائه مقاله در کنگره بین‌المللی رودکی

ارائه مقاله به کنگره بین‌المللی آیت الله بلادی

نشریه داخلی، دانشگاه فنی و حرفه‌ای واحد بوشهر
اردیبهشت ماه ۱۴۰۲ - شماره ۱۱ (ویژه نامه روز ملی خلیج فارس)

کار بدون علم، کم اثر است. علم بدون کار، بی اثر است.
مقام معظم رهبری

۴

به قلم: دکتر رضا دشتی

نگاهی اجمالی به تاریخ، جغرافیای تاریخی و ویژگیهای راهبردی

خلیج فارس از گذشته‌های دور - دست کم از چهار هزار سال قبل - و قبل از تشکیل دولت‌های آریایی در فلات ایران، به عنوان آب راهی مهم و بین‌المللی مورد توجه دنیای باستان بوده و همواره تجارت و دریانوردی در آن جریان داشته‌اند. نخستین مدارک تاریخی که نشان از رونق و آبادانی بنادر و جزایر خلیج فارس و فعالیت‌های تجاری میان آنان دارد مربوط به اواخر هزاره سوم قبل از میلاد است. این دوره مصادف با استیلای سومریان بر بخش‌های جنوبی بین‌النهرین در کنار خلیج فارس بوده است بگونه‌ای که مرزهای دولت سومریان در محدوده تجاری خلیج فارس قرار می‌گرفته است.

نام سه بندر دیلمون، مکن و ملوخ در متون سومری به فراوانی دیده شده است و بازرگانان سومری مستقر در شهرهای اور، اریدو، لاگاش و نیبور باشهرهای ثروتمند جهان باستان از راه خلیج فارس در ارتباط بوده‌اند. با تسلط آکدی‌ها بر سومر و در زمان سارگن (۲۳۰۰ ق.م) وی توانست بخش‌های عمده‌ای از سواحل و بنادر خلیج فارس را به تصرف در آورد. در هزاره دوم قبل از میلاد عیلامیان بخش‌های مهمی از سواحل خلیج فارس حد فاصل بندر لیان (بندر بوشهر امروزی) و خوزستان را در اختیار داشتند و توانستند اولین تمدن مقتدر و پیشرفته در ساحل خلیج فارس را تشکیل دهند. آثار باستانی جزیره‌ی خارک نشان می‌دهد که ایلامیان از جزیره خارک و همچنین بندر ریشهر در شبه جزیره‌ی بوشهر، برای سکونت و کشتیرانی و تجارت در کناره‌های خلیج فارس استفاده می‌کرده‌اند. در دوره عیلامی‌ها راه‌های خلیج فارس و دریای عمان و رودخانه‌های دز، کرخه، دجله و فرات با ایجاد کانال‌های آبی گوناگون به یکدیگر متصل بودند و روابط بازرگانی تنگاتنگی میان عیلام و بابل وجود داشته است. بابلیان نیز با توجه به موقعیت ویژه‌ای که داشتند در تجارت و بازرگانی خلیج فارس نقش بسزایی داشته‌اند و نبوکد نصر پادشاه بابل اقدامات مختلفی در این راستا انجام داده است که از جمله آن تاسیس بندری در نواحی جنوبی بابل در کرانه‌های خلیج فارس، ساخت شهری در کرانه فرات بنام تریدون و تخریب شهر بندری صور در کرانه مدیترانه برای رونق دادن به تجارت دریایی خلیج فارس از جمله اقدامات آنها بوده است.

با روی کار آمدن دولت‌های آریایی در فلات ایران خلیج فارس و تجارت دریایی آن از اهمیت دوچندانی برخوردار گردید چرا که سیاست‌ها و اقدامات امپراتوران هخامنشی بطور مستقیم و غیر مستقیم تأثیرات مثبت عمیقی بر شکوفایی اقتصادی دریایی خلیج فارس داشته است. در دوره هخامنشیان ایالت پارس به عنوان مهم‌ترین مرکز سیاسی و اقتصادی هخامنشیان در پس کرانه‌های خلیج فارس قرار داشت و از این نظر اهمیت فوق‌العاده‌ای به این آبراه مهم می‌بخشد. از سوی دیگر خلیج فارس و جزایر و بنادر آن به علت مجاورت با مهم‌ترین ایالت هخامنشیان یعنی پارس، از رونق و آبادی خاصی برخوردار شدند و دارای اهمیت بسیار بودند.

تحركات پادشاهان نخستین هخامنشی باعث شد تا دامنه تجارت دریایی خلیج فارس نسبت به قبل وسعت یابد و فعالان این حوزه امکان برقراری ارتباط فراتر از نواحی ساحلی را پیدا کنند. هر چند در عهد سلوکیان (قرون دوم و سوم پیش از میلاد)، بنادر دریای مدیترانه و دریای سرخ با حمایت بطالسه مصر، توانستند با پیشی گرفتن بر بنادر خلیج فارس، تجارت شرق به غرب را در انحصار خود در آورند، ولی باز در دوره اشکانیان و خصوصاً در قرون اول و دوم میلادی محدوده شمالی خلیج فارس، تا حدودی رونق گرفت و توجه خاص اشکانیان به خلیج فارس و بنادر آن به ویژه بنادر مکن، آپولوگوس (ابله)، آرارکیا (خارک) چشم‌گیر بوده است. در دوره ساسانیان خلیج فارس و بنادر حاشیه آن از حمایت پادشاهان و حکام پارسی برخوردار بود. این حمایت، به شکلی بود که ایجاد و تجدید بنای بسیاری از بنادر از جمله یازده بندر در حاشیه خلیج فارس (از جمله ریوآردشیر، سینیز، مهروبان، ابله، بهمن اردشیر، اردشیر خره، سیراف، جنابه و ...) را به اردشیر ساسانی نسبت می‌دهند. تسلط بر خلیج فارس و بنادر و راه‌های آن از چنان اهمیتی برای ساسانیان برخوردار بود، که می‌توان آن را نخستین و مهم‌ترین عامل در توسعه اقتصادی ساسانی به شمار آورد.

بندر اَبَلَه در شمالی‌ترین نقطه خلیج فارس، مهمترین بندر تجاری ساسانیان و شروع تجارت با شرق دور به شمار می‌آید. پایین‌تر از آن در قسمت‌های مرکزی حاشیه شمالی خلیج فارس، بندر جنابه بود که رونق و آبادانی خاصی در دوره ساسانی برخوردار بوده است و پایین‌تر از آن سیراف نیز بندری بین‌المللی و طراز اول به شمار می‌آمده است. بندر سیراف، احتمالاً نخست به عنوان یک پایگاه دریایی برای حمله به مناطق عمان توسط پادشاهان ساسانی مورد توجه بود ولی خیلی زود به عنوان یک بندر و بارانداز مهم در ساحل شمالی خلیج فارس مطرح شد. علی‌رغم تلاش‌های دولت‌های ایرانی در ساخت و توجه به بنادر، در مجموع در دوران پیش از اسلام سواحل شمالی و جنوبی خلیج فارس و مناطق اطراف آن در دست گروه‌ها و افراد مختلفی بودند و هر کدام برای برتری بیشتر بر این آبراه مهم به طور دائم در حال نزاع و جنگ بودند لذا پیرامون خلیج فارس علاوه بر نبرد دو امپراطوری بزرگ غربی (روم) و شرقی (ایران) گروه‌های متعدد محلی و قبیله‌ای نیز با یکدیگر در جنگ و نزاع دائمی بودند که این مسئله باعث می‌شد علی‌رغم تلاش فراوان دولتهای پیش از اسلام ایران تجارت و بازرگانی خلیج فارس در رقابت با تجارت دریای روم (مدیترانه) و سایر حوزه‌ها از جمله دریای سرخ و دریای عرب از رونق و شکوفایی کمتری برخوردار باشد.

در منابع حدیثی، روایتی صحیحی از پیامبر گرامی اسلام (ص) نقل شده که در آن پیامبر (ص) سه بار نام بحر فارس را از زبان مبارک خود جاری ساخته‌اند و به تأسی از آن جغرافی دانان مسلمان در آثار خود مکرراً به نام خلیج فارس و حدود جغرافیایی آن پرداخته‌اند. از جمله: ابن رسته از جغرافی‌دانان قرن چهارم هجری، در بخش «صفت دریاها» شروع دریای فارس را از طرف شرق از دهانه «دجله العورا» و به جزیره‌ای که به آن «تیز» مکران گفته می‌شود، محدود دانسته و آنجا را اول محدوده دریای هند می‌داند. اصطخری حدود خلیج فارس را از بندر دیبل در اقیانوس هند به عنوان شرقی‌ترین نقطه و بندر آبادان را در غربی‌ترین نقطه مشخص نموده و بنادر آن را به ترتیب از غرب به شرق با نام‌های آبادان، سینیز، جنابه، نجیرم، سیراف، حصن ابن عماره، هرمز و دیبل ذکر کرده است. ابن رسته ضمن در نظر گرفتن وسعت فراوان و گسترده برای این آبراه، از آبادانی و تسلط پادشاهان پارسی و مردم ایران قدیم در جای‌جای این دریا سخن گفته است و در جایی دیگر، حد نهایی این دریا را تا سرانندیب (سریلانکای امروزی) نیز گفته‌اند.

مقدسی نیز از خلیج فارس به نام «دریای عجم» یاد کرده و آن را مشتمل بر دریای قُلُزم، یمن، عمان، مکران، کرمان، فارس و هجر دانسته است. و در ادامه می‌افزاید: «بیشتر مردم، این دریا را تا مرزهای یمن دریای فارس نامند و بیشتر کشتی‌سازان دریانوران ایرانی هستند؟».

حدود دقیق‌تر خلیج فارس در معنای امروزی آن، در جنوب از تنگه هرمز شروع می‌شود و تا بندر خرمشهر در شمالی‌ترین نقطه‌ی آن ادامه می‌یابد و مسافتی به طول ۱۲۹۰ کیلومتر را شامل می‌گردد. این آبراه در جنوب از طریق دریای عمان به اقیانوس هند می‌پیوندد. پهناي آن در گسترده‌ترین نقطه (از بندر بوشهر در سواحل شمالی تا بندر قطیف در سواحل جنوبی)، ۶۴۰ کیلومتر می‌باشد. مساحت خلیج فارس را در حدود ۴۵۰/۲۲۶ کیلومتر مربع تخمین زده‌اند.

عمق این دریا بر خلاف دریای عمان که به سه هزار متر هم می‌رسد، حداکثر از ۹۱ متر تجاوز نمی‌کند و میانگین عمق آن را ۳۶ متر ذکر کرده‌اند. باید افزود که عمق آب در سواحل شمالی نیز، بیشتر از کرانه‌های جنوبی آن است. از این رو احداث بندر و اسکله در بخش‌های شمالی به سهولت انجام می‌پذیرد و کم‌خطرتر از دیگر مناطق است. در حالی که سطح شنی و مسطح سواحل جنوبی خلیج فارس، راهنمای خوبی برای دریانوردان به شمار نمی‌آید. در نتیجه در طول هزاران سال گذشته، بنادر شمالی خلیج فارس پیوسته از رونق و آبادی بیشتری برخوردار بوده‌اند. غیر از عمق بیشتر آب در سواحل شمالی خلیج فارس، ویژگی‌هایی دیگری که باعث شده تا سواحل شمالی از موقعیت بهتری نسبت به سواحل جنوبی خلیج فارس برخوردار باشد، به شرح زیر است:

کوهستانی بودن، آب و هوای نسبتاً مناسب، پناهگاه‌های طبیعی متعدد، وجود آب شیرین و آشامیدنی جهت استفاده دریانوردان و عدم برآمدگی زیر آبی در سواحل شمالی، که وجود آنها کشتی‌ها را به شدت تهدید می‌کرد از ویژگی‌های بارز آن بوده است.

ویژگی‌های فوق‌الذکر باعث می‌شده است که از قرن‌ها قبل از میلاد، بنادری حساس و با اهمیت غالباً در سواحل شمالی خلیج فارس بوجود آیند. از جمله‌ی این بنادر، که از قبل از اسلام تا قرون نخستین اسلامی پیوسته و یا برخی تنها در دوره‌ی اسلامی با وجود فراز و نشیب فعال بوده‌اند، می‌توان به بنادر هرمز، تیز، کیش، سیراف ریشهر، لیان، سینیز، جنابه، مهروبان، خارگ، اَبَلَه و بصره در سواحل شمالی یاد کرد. از میان این بنادر اَبَلَه در دوره‌ی ساسانیان، بصره در قرون اول تا سوم هجری و سیراف در قرون نخستین اسلامی خصوصاً در دوره آل بویه، و سپس کیش و هرمز در قرون هفتم تا نهم هجری مهمترین بنادر تجاری خلیج فارس به شمار می‌آمده‌اند. خلیج فارس در طول تاریخ از جهات گوناگون حائز اهمیت بوده است از جمله اینکه در قرون گذشته به لحاظ منابع غنی دریایی مانند مروارید، مرجان و ماهی، مورد توجه بوده، بعضی از نویسندگان، سابقه‌ی صید مروارید در خلیج فارس را به سه هزار سال پیش می‌رسانند. جاحظ در کتاب «التبصر فی التجاره»، درباره برتری آشکار مروارید دریای فارس بر دریای سرخ و گرانبها بودن آن مطالبی را می‌آورد و بهای یک مروارید کاملاً گرد در حد دو مثقال خلیج فارس را در قرن سوم هجری، ده هزار دینار می‌داند. بنا به نوشته اسطخری «در یتیم»، که نوعی مروارید درشت، شفاف و درخشان بوده، از شکارگاه‌های پیرامون جزیره خارگ به دست می‌آمده است. مرجان نیز از اطراف جزیره‌ی خارک شکار می‌شده است. ماهی و میگوی خلیج فارس هم به صورت خشک کرده و نمک سود به نقاط دور حمل می‌شده است.

اهمیت ویژه خلیج فارس در طول تاریخ را باید در موقعیت جغرافیایی منحصر به فرد آن جستجو کرد؛ خلیج فارس در قلب خاورمیانه و در مرکز دنیای قدیم قرار دارد. حوزه بین‌النهرین (سرزمین حاصلخیز میان دو رودخانه دجله و فرات) از جنوب به خلیج فارس می‌رسد. حوزه مزبور از راه خلیج فارس به هندوستان، سیلان، کرانه‌های عربستان، عدن، حبشه، آفریقای شرقی، اندونزی و چین ارتباط داشته و از راه رود فرات به سوریه، دریای مدیترانه و اروپا متصل می‌شده است. به این ترتیب، خلیج فارس مرکز ارتباط و تلاقی دو دنیای شرق و غرب به شمار می‌آمده است.

نشریه داخلی، دانشگاه فنی و حرفه‌ای واحد بوشهر
اردیبهشت ماه ۱۴۰۲ _ شماره ۱۱ (ویژه نامه روز ملی خلیج فارس)

کار بدون علم، کم اثر است. علم بدون کار، بی اثر است.
مقام معظم رهبری

شهید مهدوی چگونه خلیج فارس را به گورستان آمریکایی تبدیل کرد؟

یادداشت ارسالی
از دکتر محمود
چندریه

سردار شهید نادر مهدوی و یارانش در رویارویی مستقیم با آمریکایی‌ها در خلیج فارس همینه پوشالی آنها را شکستند تا حماسه شهدای خلیج فارس برای همیشه در تاریخ بماند.

رزمندگان استان بوشهر در دوران دفاع مقدس در سه جبهه هوایی، زمینی و دریایی وارد عملیات شدند و حماسه‌های ماندگاری خلق کردند. یکی از حماسه‌های رزمندگان استان بوشهر نبرد مستقیم در خلیج فارس با آمریکا است که در دفاع مقدس این عملیات برجسته است. ۱۶ مهر سال ۱۳۶۶ شهید نادر مهدوی همراه با دیگر هم‌زمانش شهید غلامحسین توسلی، بیژن گرد، نصرالله شفیعی، آبسالانی، محمدی‌ها، مجید مبارکی در نبرد مستقیم با آمریکا در خلیج فارس اقتدار ایران اسلامی را به نمایش گذاشتند.

در ۱۶ مهر ۱۳۶۶، نادر مهدوی با فرماندهی ۹ نفر از دریادلان نیروی دریایی سپاه به در نزدیکی جزیره فارسی به طور مستقیم با نیروهای آمریکایی که به آب‌های سرزمینی کشورمان تجاوز کرده بودند، جنگیدند که هفت نفر از آنان به نام‌های نادر مهدوی، بیژن گرد، غلامحسین توسلی، نصرالله شفیعی، مجید مبارکی، خداداد آبسالان و مهدی محمدی‌ها به فیض شهادت نائل آمدند.

شانزدهم مهرماه ۱۳۶۶ سردار شهید نادر مهدوی همراه سردار شهید غلامحسین توسلی، سردار شهید بیژن گرد، سردار شهید نصرالله شفیعی، سردار شهید آبسالانی، سردار شهید محمدی‌ها، سردار شهید مجید مبارکی و عده‌ای دیگر، برای انجام گشت‌زنی و حفاظت از آب‌های نیلگون خلیج فارس، با استفاده از سه فروند قایق تندرو توپ‌دار به نام «بعثت» و یک فروند ناوچه به نام طاروق به سمت جزیره فارسی حرکت می‌کنند.

تعدادشان ۱۱ نفر بود که در ناوچه طاروق سرداران شهید مهدوی، بیژن گرد، مجید مبارکی و غلامحسین توسلی بودند و فرمانده عملیات نیز سردار شهید مهدوی بود.

آنها در تاریخ موعود و ساعت مشخص شده پس از مدتی حرکت، به ساحل جزیره فارسی می‌رسند و بعد از ادای فریضه نماز و استراحت جزئی دور هم جمع می‌شوند که از وجود دشمن مطلع می‌شوند.

پس از رسیدن به جزیره فارسی صدای انفجار مهیب ناشی از انهدام رادار پایگاه فرماندهی توسط بالگردهای آمریکایی را شنیدند و لحظاتی بعد، سردار شهید مهدوی و هم‌زمانش یک فروند بالگرد کبری MS6 متعلق به نیروهای آمریکایی را بالای سر خود دیدند. سردار شهید مهدوی بلافاصله نیروهای تحت امر خود را برای انجام عملیات مقابله به مثل فرا می‌خواند. هنوز دقایقی از انهدام رادار فرماندهی نگذشته بود که قایق حامل شهید آبسالان و شهید نصرالله شفیعی نیز هدف اصابت موشک آمریکایی‌ها قرار می‌گیرد.

سردار شهید مهدوی و یارانش، به شدت در تب و تاب این می‌افتند که بالگرد را بزنند. پس از درگیری شدید، آنها موفق شدند با استفاده از یک فروند موشک استینگر، یکی از این بالگردها را منفجر کنند و همگی با همه وجود صلوات و تکبیر می‌فرستادند. تنها ناوچه طاروق که سردار شهید مهدوی بر آن سوار بود، سالم مانده بود و دو قایق دیگر هدف قرار گرفته بودند.

دستگیری نادر برای دشمن بسیار بااهمیت بوده آن چنان که پس از دستگیری اعضای بازمانده ناوگروه، بلافاصله در صدد شناسایی او بر می‌آیند و از تک تک اسرا درباره نادر می‌پرسند. دست و پای نادر توسط دشمن بسته می‌شود ولی او کماکان روحیه خود را تسلیم دشمن نمی‌کند و همچنان مقاومت می‌کند. نادر مهدوی به اتفاق بیژن گرد هم به طرف بالگردهای آمریکایی در هوا شلیک می‌کردند و هم در پی گرفتن شهدا و زخمی‌ها از آب بودند که پس از ۲۰ دقیقه رزم جانانه زنده به چنگال دشمن افتادند.

پس از گذشت شش روز، پیکرهای مطهر شهدا و اسرا از مسقط پایتخت کشور عمان تحویل مقام‌های ایرانی و از مرز هوایی وارد فرودگاه مهرآباد تهران شد. هنگامی که جنازه مطهرش به خاک پاک میهن رسید، دست‌ها و پاهایش به صورت خیلی محکم بسته شده بود و نشان می‌داد که دشمن، حتی از جسم بی‌جان این سردار شهید نیز می‌ترسید.

نادر بر عرشه ناو جنگی یو.اس. اس. چندلر آماج شکنجه‌های وحشیانه دشمن قرار می‌گیرد و سینه‌اش با میخ‌های بلند آهنین سوراخ می‌شود و بدین ترتیب مظلومانه به شهادت رسید.

نشریه داخلی، دانشگاه فنی و حرفه‌ای واحد بوشهر
اردیبهشت ماه ۱۴۰۲ - شماره ۱۱ (ویژه نامه روز ملی خلیج فارس)

کار بدون علم، کم اثر است. علم بدون کار، بی اثر است.
مقام معظم رهبری

به روایت تصویر

برنامه زمانی ثبت نام و برگزاری آزمون‌های سراسری سال ۱۴۰۲

عنوان	تاریخ ثبت نام	تاریخ برگزاری
سراسری	نوبت اول: ثبت نام به پایان رسید نوبت دوم: ۱۵ تا ۱۴۰۲/۱/۲۱	نوبت اول: برگزار شد نوبت دوم: چهارشنبه ۱۴ و پنجشنبه ۱۴۰۲/۴/۱۵
دکتری	ثبت نام به پایان رسید	صبح پنجشنبه ۱۴۰۱/۱۲/۱۱
کارشناسی ارشد	ثبت نام به پایان رسید	عصر پنجشنبه ۱۱ و صبح و عصر جمعه ۱۴۰۱/۱۲/۱۲
کاردانی به کارشناسی	۱۴۰۲/۳/۲۸ تا ۱۴۰۲/۴/۴	جمعه ۱۴۰۲/۶/۳
کاردانی ویژه دانشگاه فنی و حرفه‌ای	۱۴۰۲/۴/۲۵ تا ۱۸	جمعه ۱۴۰۲/۶/۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

همایش ملی

مهارت افزایی، هدایت شغلی و صلاحیت حرفه‌ای در آموزش عالی کشور

زمان برگزاری: ۸ خرداد ۱۴۰۲

محورهای همایش:

- روش‌های هماهنگی و انطباق برنامه‌های درسی با نیازهای بازار کار
- روش‌های مشارکت وزارت خانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی در هدایت شغلی
- مبانی، چارچوب، رویکردها و تجارب سنجش صلاحیت حرفه‌ای
- نقش آموزش‌های عالی مهارتی در نظام صلاحیت حرفه‌ای
- الگوها و تجارب مهارت افزایی و هدایت شغلی در آموزش عالی
- الگوها و تجارب سایر کشورها در حوزه مهارت افزایی، هدایت شغلی و صلاحیت حرفه‌ای

مهلت ارسال ایده‌ها: ۶ اردیبهشت ۱۴۰۲

دبیرخانه همایش:
دفتر ارتباط با جامعه و صنعت
معاونت پژوهشی
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

علاقه مندان به ارسال ایده
می‌توانند فرمت مربوطه را از
سایت همایش دانلود نمایند.

تلفن: ۰۲۱-۸۲۲۳۳۵۷۱
آدرس ایمیل: industry@msrt.ir
سایت: https://b2n.ir/saajed

مجتمع نوآوری مهارت با همکاری دانشگاه فنی و حرفه‌ای برگزار می‌نماید:

اولین جایزه تجربه‌نگاری حرفه‌ای ویژه استادکاران و ماهران صنعت

در تمامی رشته‌های فنی و حرفه‌ای

دانشجویان گرامی می‌توانند با جمع‌آوری
تجربیات استادکاران و ماهران صنعتی به
عنوان همکار استادکار و ارسال برای
دبیرخانه در این جایزه شرکت نمایند.

رتبه اول: ۱۰ میلیون تومان
رتبه دوم: ۵ میلیون تومان
رتبه سوم: ۳ میلیون تومان

مهلت ارسال آثار: انتهای اردیبهشت ماه
برای کسب اطلاعات بیشتر و نحوه شرکت در جایزه و ارسال آثار در ساعات
۸ الی ۱۶ روزهای شنبه تا چهارشنبه با شماره ۰۹۱۹۴۴۷۰۸۶۸ تماس بگیرید.

مجتمع نوآوری مهارت

نشریه داخلی، دانشگاه فنی و حرفه‌ای واحد بوشهر
اردیبهشت ماه ۱۴۰۲ _ شماره ۱۱ (ویژه نامه روز ملی خلیج فارس)

کار بدون علم، کم اثر است. علم بدون کار، بی اثر است.
مقام معظم رهبری

۸

راه های ارتباطی / روابط عمومی دانشگاه فنی و حرفه‌ای استان بوشهر
<https://bushehr.tvu.ac.ir> (وب سایت)
<https://eitaa.com/bushehrtvuacir> (ایتا)
<https://sapp.ir/bushehr.tvu.ac.ir> (سروش)
<https://www.instagram.com/bushehr.tvu.ac.ir> (اینستاگرام)
<https://www.aparat.com/bushehr.tvu.ac.ir> (آپارات)

گاهنامه فرهنگی، دانشجویی، اجتماعی و علمی
صاحب امتیاز دانشگاه فنی و حرفه‌ای استان بوشهر
مدیر مسئول دکتر محمود حیدریه
سر دبیر مجتبی تن زاده
گرافیسر مجتبی تن زاده

معرفی دانشگاه فنی و حرفه‌ای استان بوشهر

دانشگاه فنی و حرفه‌ای، دانشگاهی به وسعت ایران زمین. دانشگاه فنی و حرفه‌ای تنها دانشگاه دولتی معتبر آموزش های مهارتی کشور، نقش مهمی در ایجاد اکو سیستم کارآفرینی و فضای کسب و کار دارد.

دانشگاه فنی و حرفه‌ای استان بوشهر ربع قرن سابقه تاسیس، پیشرو و در تربیت تکنسین های ماهر و پنجه های کارآمد دارد.

دانشگاه فنی و حرفه‌ای استان بوشهر با داشتن ۳ آموزشکده فنی و حرفه‌ای پسران بوشهر (امام خامنه ای)، آموزشکده فنی و حرفه‌ای دختران بوشهر الزهرا "س"

در مرکز استان و آموزشکده فنی و حرفه‌ای کنگان در جنوب استان بوشهر قریب به ۳۱۰۰ دانشجو در گستره ۱۴ هکتار حضور بایسته و با نشاط دارد.

ایران سال ها دانشگاه های نسل سوم استراتژی کارآفرینی و مهارت ورزی را محور توسعه جوامع دانسته اند.

هم اکنون دانشگاه فنی و حرفه‌ای استان بوشهر دارای ۳۷ رشته می باشد. این دانشگاه با ۲۳ رشته کاردانی و ۱۱ رشته کارشناسی ناپیوسته و ۳ رشته

کارشناسی پیوسته سال هاست که بلافاصله پس از تحصیل نیاز صنعت و بازارکار را به نیروی متخصص و ماهر تامین می نماید.

دانشگاه فنی و حرفه‌ای استان بوشهر با دارا بودن کارگاه ها و آزمایشگاه های با کیفیت و تجهیزات بروز متناسب با سرفصل های آموزشی و دارای

مرکز کارآفرینی و کانون شکوفایی خلاقیت و نوآوری جهت استقرار حمایت از ایده های دانشجویان و دانش آموختگان و معرفی به بازارکار است.

